ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 28 АПР 2026			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
02	182/18	12	/

Универзитет у Београду

Студентски трг бр. 1

Београд

На основу члана 158. став 1. тач. 1. и тач. 4., члана 176. став 1. тач. 4 Закона о општем управном поступку (*Службени гласник РС* бр. 18/2016, 95/2018 - *аутентично тумачење* и 2/2023 - *одлука УС*, даље: ЗУП), члана 75. Закона о високом образовању (*Службени гласник РС бр.* 88/2017, 73/2018- *др. закон,* 67/2019 и 6/2020 - *др. закони,* 11/2021- *аутентично тумачење,* 67/2021,67/2021 - *др. закон,* 7/2023, 19/2025, даље: ЗВО), члана 13. Правилника о минималним условима за стицање звања наставника и сарадника на Универзитету у Београду (*Гласник Универзитета у Београду бр.* 192/2016, 195/2016, 199/2017, 203/2018, 223/2021 и 259/2024, даље: Правилник о минималним условима) и члана 18 и чл. 19. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду *(Гласник Универзитета у Београду бр.* 237/2022, 240/2022, 242/2022 и 267/2026, даље: Правилник о стицању звања), Против Одлуке 02-број:182/15 од 08.04.2026. године о неутврђивању предлога за избор кандидата у звање редовног професора Правног факултета Универзитета у Београду (даље: Побијана одлука), благовремено подносим

ЖАЛБУ

Већу научних области правно економских наука Универзитета у Београду

Побијаним решењем није утврђен једногласни предлог Комисије за избор кандидата у звање редовног професора. Иако формалноправно решење садржи Образложење, то не може садржински бити образложење. У Побијаној одлуци се наводе чињенице да је поднет једногласни Извештај комисије, Приговор на извештај, Изјашњење комисије на приговор. У образложењу Побијане одлуке (које се садржински састоји само од једне стране) се наводи да је Изборно веће Универзитета у Београду - Правног факултета (даље: ИВ) одлучило, и то већином присутних чланова с правом гласа о предметном питању (17 од 30), да не утврди предлог за избор, услед тога што је "*...део чланова Изборног већа заузео став да научни допринос кандидата у периоду од претходног избора није довољан за избор у највише наставно звање*"; "*Изборно веће није утврдило да радови проф. др Уроша Новаковића представљају оригиналне и научне радове довољне за избор у звање редовног професора...*"; "*Цитиране одлуке нису научно обрађене. Део поменутог рада се односи на радно право, које не спада у Грађанскоправну ужу научну област...*"; "*Гласало је 30 чланова Изборног већа у звању*

редовни професор од чега 17 "за", 5 "против" и "8" уздржаних, па је донета одлука као у диспозитиву."

Сматрам да је ово решење незаконито из више разлога - формалних и садржинских.

Посматрано с тачке гледишта правила управног поступка садржаних у Правилнику о стицању звања и ЗУП, Побијано решење је незаконито услед извођења неправилног закључка о чињеничном стању из утврђених чињеница (члан 158. ст. 1. тач. 4. ЗУП), чему је посвећен први део моје жалбе, те услед погрешне примене релевантних прописа (члан 158. ст. 1. тач. 1 ЗУП) конкретно Правилника о минималним условима, чему је посвећен други део моје жалбе.

Чланом 158. ст. 1. тач. 4. ЗУП предвиђено је да се жалба може поднети *"због тога што је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак о чињеничном стању*".

На основу текста образложења Побијаног решења, произилази да је ИВ на основу утврђених чињеница: 1) да су против једногласног Извештаја комисије за избор поднете примедбе у којима је изнет став подноситељке да кандидат не испуњава минималне услове за избор у звање, те 2) да кандидат није добио потребан број гласова ИВ (било је потребно 20 гласова „за“, а кандидат је добио 17 гласова „за“, док је од присутних 30 чланова ИВ, 5 гласало "против", а 8 гласало "уздржано"), извукло неправилан закључак да је ИВ на тај начин утврдило да кандидат не испуњава минималне услове за избор у звање редовног професора. Према члану 18. Правилника о стицању звања "*одлуке изборног већа из члана 17 став 2 морају садржати образложење. Образложење садржи разлоге који су били одлучујући за доношење одлуке. Одлуке из члана 17 ст. 2. тачке 2. и 3.* ***морају садржати образложење у којем се наводи које услове за избор у звање кандидат није испунио****, односно разлоге због којих изборно веће није уверено да је комисија предложила најбољег кандидата*". Дакле, изричито се наводи да се у Побијаној одлуци у којој се не утврђује предлог да кандидат буде изабран у звање редовног професора, морају навести услови из члана 13. Правилника о минималним условима за стицање звања наставника и сарадника на Универзитету у Београду који нису испуњени.[1] Побијана одлука **не садржи навођење**

---

[1] Минимални услови за избор редовног професора: 1. Искуство у педагошком раду са студентима. 2. Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода. 3. Објављен један рад из категорије М21, М22 или М23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. 4. Објављен један рад из категорије М24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М21, М22 или М23 може, један за један, да замени услов из категорије М24 или М51. 5. Објављених пет радова из категорије М51 у периоду од избора у претходно звање из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М24 може, један за један, да замени услов из категорије М51. 6. Цитираност од 10 хетеро цитата. 7. Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије М31 или М33. 8. Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63. 9. Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање. 10. Резултати у развоју научнонаставног подмлатка. 11. Менторство или чланство у две комисије за израду докторске

нити једног од наведених обавезних минималних услова, већ у образложењу само наводи да су утврђене чињенице које су се раније десиле, да је поднет приговор, као и да је резултат гласања на ИВ био такав да кандидат није добио потребну већину (напомињем да је значајна већина присутних чланова ИВ, 17 од 30, гласала "за" усвајање Извештаја комисије, што је, бар кад је о Правном факултету реч, преседан у погледу броја гласова „за“ у случајевима у којима није био утврђен предлог одлуке о избору кандидата).

Имајући наведено у виду, ИВ није утврђивало испуњеност минималних услова за избор, и закључак о томе да из резултата гласања произлази да кандидат није испунио минималне услове је неправилан. То чини Побијану одлуку незаконитом у складу с чланом 158. ст. 1. тач. 4. ЗУП.

Приговор је поднет од стране особе-професора који није члан нити ИВ нити Наставно научног већа.

Такође, могуће је да се у случају најгрубљих повреда управног поступка поднесу и ванредна правна средства. Тако, у складу са чланом 176. ст. 1. тач. 4. ЗУП, произилази да је ИВ одлучивало у саставу у коме није било овлашћено. Наиме, овај члан предвиђа: *"Поступак који је окончан решењем против којег не може да се изјави жалба (коначно решење) понавља се: ако колегијални орган није одлучивао у прописаном саставу или ако за решење није гласала прописана већина чланова колегијалног органа"*. Према члану 28. ст. 1. и 2. Статута Правног факултета: *"Изборно веће Факултета чине наставници, асистенти са докторатом и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом одлучивања о предлогу за избор у звање наставника, о избору у звање сарадника, као и о одређивању комисије за писање реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника Изборно веће чине лица из става 1. овог члана, у истом или вишем звању од звања у које се наставник, односно сарадник предлаже, односно бира."* У расправи на ИВ учествовала су лица која не чине то ИВ.

Доказ 1: Аудио снимак са седнице ИВ од 30.3.2026. године

1. Формални недостаци Побијане одлуке

Главни недостатак Побијане одлуке је у томе што она не садржи образложење какво је предвиђено чл. 19. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду

1.1. Изборно веће није било овлашћено да дискрециono одлучи на датом конкурсу

Изборно веће није било овлашћено да дискрециono одлучи на датом конкурсу. То се јасно види када се у везу доведу одредбе Закона о високом образовању и Правилника о

дисертације. 12. Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама.

начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду са релевантним одредбама Закона о општем управном поступку.

Члан 5. ст. 2. ЗУП прописује следеће: "*Када је законом овлашћен да одлучује по слободној оцени, орган одлучује у границама законом датог овлашћења и сагласно циљу због кога је овлашћење дато*". Надаље члан 141. ст. 4 ЗУП прописује: "*Ако је одлучено по слободној оцени, образложење садржи и пропис који орган овлашћује на то, разлоге којима се руководио при одлучивању и у којим границама и с којим циљем је применио овлашћење да одлучује по слободној оцени.*" У складу са тиме, да би одлучивао по слободној (дискреционој) оцени, орган мора бити на то овлашћен законом. ЗВО прописује јасне услове за избор у звање наставника, уз остављање могућности високошколској установи да ближе одреди услове за избор у звање наставника општим актом високошколске установе, који мора бити у складу са препорукама Националног савета за високо образовање. Ти услови су одређени у члану 74. ЗВО. У члану 75. ст. 8-11 ЗВО, уређени су елементи које високошколска установа треба да цени (не процењује) приликом избора у звање наставника. Наведене одредбе гласе: "*Приликом избора у звања наставника, универзитет и високошколска установа цени следеће елементе: оцену о резултатима образовног, научног, истраживачког односно уметничког рада, оцену о ангажовању у развоју наставе и развоју других делатности високошколске установе, оцену о резултатима педагошког рада, као и оцену резултата постигнутих у обезбеђивању научно-наставног, односно уметничко-наставног подмлатка. Оцена о резултатима научноистраживачког рада даје се на основу услова из члана 74. став 12. овог закона. Оцену о резултатима ангажовања у развоју наставе и других делатности и оцену о резултатима постигнутим у обезбеђивању научно-наставног, односно уметничко-наставног подмлатка даје се на основу услова које дефинише високошколска јединица у оквиру које наставник изводи наставу, а у складу са општим актом самосталне високошколске установе. При оцењивању резултата педагошког рада узима се у обзир мишљење студената, у складу са општим актом самосталне високошколске установе.*"

Потпуно је јасно из текста наведених одредаба да оне не пружају овлашћење за дискреционо одлучивање приликом избора.

Поред ЗВО, ни **Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, такође, не овлашћује Изборно веће на дискреционо овлашћивање у овом конкретном случају.** Члан 17 Правилника гласи: "*Изборно веће факултета одлучује о предлогу комисије. Изборно веће може донети: 1) одлуку којом утврђује предлог за избор кандидата кога је комисија предложила, ако усвоји предлог комисије; 2) одлуку којом не утврђује предлог за избор кандидата кога је комисија предложила, ако не усвоји предлог комисије; 3) одлуку којом не утврђује предлог за избор кандидата, ако усвоји предлог комисије да се не предлаже ни један кандидат; 4) одлуку о именовању нове комисије, ако не усвоји предлог комисије да се не предлаже ни један кандидат, при чему се под новом комисијом сматра комисија у којој је промењена најмање већина чланова у односу на ранију комисију.*"

Иако је употребљена реч "може", у ставу 2. наведеног члана, ИВ није овлашћено да дискрециono одлучује, јер члан 5. ст. 2. ЗУП дозвољава да орган на дискрециono одлучивање буде овлашћен искључиво законом, а не и подзаконским актом какав је Правилник. Реч "може" има супротни ограничавајући карактер, што се јасно види када се сагледају могућности које Правилник даје ИВ. Из њих произилази да ИВ може само да усвоји или не усвоји предлог Комисије. ИВ може чак и да промени Комисију, али не може да изабере неког другог кандидата којег Комисија није предложила. Наведена норма управо за циљ има ограничење ИВ, а не његово овлашћивање за давање дискрециone оцене.

Код избора кандидата не постоји дискрециono овлашћење Изборног већа.

Дискрециono овлашћење ИВ, начелно, постоји код расписивања конкурса. ИВ одлучује да ли ће и за које звање расписати конкурс. У предметној ствари ова дискреција је ограничена тиме што чл. 5. ст. 2. Правилника прописује да ако се ради о избору лица које се налази у радном односу на одређено време на факултету, конкурс се расписује најкасније седам месеци пре истека времена на које је то лице бирано, на основу образложене иницијативе катедре.

Могло би се рећи да ИВ има неки вид дискрециone оцене при избору у звање наставника када се на конкурс пријави више лица која испуњавају све ЗВО и Правилником прописане услове за избор. Тешко је замислити да ће два или више лица која су се пријавила на конкурс за избор у звање редовног професора имати исти број радова, монографија, научних конференција и сл. Чак и у тој ситуацији, ИВ не може изабрати кандидата који није најбољи.

Несумњиво је да у ситуацији у којој је конкурс расписан како би се лицу које се налази у радном односу на одређено време на факултету пружила прилика да на њему учествује и кад се на конкурс пријави само то лице, ИВ нема дискрециono овлашћење да такво лице не изабере ако оно испуњава све услове прописане ЗВО и Правилником. Супротно тумачење би довело до кршења анализираних одредаба ЗВО, ЗУП и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду и обесмислило би одредбу чл. 5. ст. 2. Правилника (*"Ако се ради о избору лица које се већ налази у наставничком звању и у радном односу на одређено време на факултету, иницијатива се упућује најкасније седам месеци пре истека времена на које је то лице бирано, без обзира на то када је са њим закључен уговор о раду"*).

Који је смисао обавезе расписивања конкурса за лице које је запослено на факултету ако Изборно веће има дискрециono овлашћење да га не изабере иако то лице испуњава услове за извор у звање (редовног професора)?

На основу свега изнетог у погледу непостојања дискрециoног овлашћења Изборног већа, на предметном конкурсу расписаном за лице које је већ у радном односу на факултету, а на којем је учествовало само то лице, не постоји дискрециono овлашћење Изборног већа да га не изабере ако то лице испуњава Законом и Правилником прописане услове за избор у звање. Изборно веће је

овлашћено само да утврди да ли то лице испуњава или не испуњава услове за избор.

Притом, када се на конкурс пријави само један кандидат и када тај кандидат испуњава услове за избор у звање, одлука о неусвајању једногласног позитивног предлога Комисије за избор кандидата представља непосредну повреду Устава Републике Србије о праву на рад, који у чл. 60. ст. 3. прописује: "*Свима су, под једнаким условима, доступна сва радна места*".

У наведеном случају одлука о неутврђивању предлога парадоксално је донета већином гласова присутних чланова Изборног већа (17 гласова "за" од укупно 30). Поставља се питање како је могуће да једини кандидат на конкурсу, који према једногласном извештају Комисије испуњава све услове и који је запослен на Правном факултету већ 20 година, не буде изабран у звање ако је за њега гласала већина присутних чланова Изборног већа.

2. Садржински недостаци Побијане одлуке

2.1. Непостојање монографије

Монографија постоји и објављена је. Утврђивање научне вредности монографије подлеже двострукој контроли. Надлежност Комисије и посебно надлежност рецензената је да утврде научну вредност и научни допринос сваког рада кандидата, па тако и монографије. Терет доказивања да монографија нема ***"довољну научну вредност"*** је на била на страни мањег дела чланова ИВ који тврде да монографија не постоји.

Чињенично стање у овом конкурсу је јасно: 1. Монографија је написана; 2. Монографија има четири рецензије (потребне су најмање три), од којих су две из иностранства; 3. Монографија је објављена од стране релевантног изавача (научне институције) и има ISBN 978-8-6132-199-3 и CIP број 342.734-053.5/.6; 4. Монографија је објављена пре расписивања конкурса за избор у звање редовног професора. На основу свега наведеног, монографија испуњава све потребне услове да би се сматрала научним делом потребним за избор. О томе се изјаснила и Комисија, као стручни орган за утврђивање испуњености услова у свом Извештају, али и у Одговору на примедбе *"...Како је кандидат 2025. године објавио монографију „Пословна способност и право детета на рад“, што подноситељка приговора не оспорава..".* Даље се наводи*: "Комисија узима у обзир и чињеницу да је текст кандидата Новаковића објављен од Правног факултета у Београду као издавача пошто је добио четири позитивне рецензије – две од чланова Комисије (проф. др Радоје Корач. редовни професор Правног факултета Универзитета Црне Горе и проф. др Милош Живковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду), и две од проф. др Љубинке Ковачевић, редовна професорка Правног факултета у Београду и проф. др Ангела Ристова, редовног професора Породичног права скопског Правног факултета. Да би неки текст био објављен као научна монографија, потребно је да издавач прибави*

најмање три позитивне рецензије, а у случају монографије кандидата Новаковића прибављене су четири. С тачке гледишта Комисије, кандидат има објављену монографију из области за коју се бира, и то не може бити спорно." Додатно, Комисија наводи *"...Комисија сматра да монографије или има или нема, и да је бранити став да је дело објављено али да га нема није одржив."*

Доказ 2: Фотокопија монографије *Пословна способност и право детета на рад*

2.2. Неспуњеност минималних услова за избор у звање

Према члану 13. Правилника о минималним условима предвиђени су потребни услови за избор у звање. На овом конкурсу, кандидат је испунуо све прописане услове за избор у звање редовног професора. То је констатовала и Комисија у свом извештају ("*Према претходном важећем систему вредновања чланови комисије морали су да самостално вреднују поднете радове и оцењују да ли су описно задати критеријуми за избор у звање испуњени или нису. Почетком овог столећа овакав начин избора постао је анахрон, и одударао је од стандарда који се о том питању примењују на универзитетима развијених земаља. Такође, овај систем је показао да у значајном броју случајева може довести до арбитрарности комисија у процењивању испуњености услова за избор). У постојећем систему процену квалитета радова кандидата врши онај ко те радове објављује – у случају научних часописа, рецензенти које ангажује уредништво часописа, а у случају монографија и уџбеника, рецензенти које ангажује издавач. Ако је рад објављен у некатегоризованом часопису, он упркос томе што је изузетно квалитетан неће моћи да буде вредновани у поступку избора у звање, управо због тога што некатегоризовани часописи немају доказану праксу провере квалитета радова који се у њима објављују. Ако је рад објављен у часопису који има класификацију као водећи часопис међународног ранга, тај рад носи одређени број бодова и процена његовог квалитета проистиче из места на ком је објављен, а не из става комисије о квалитету тог рада. Комисија има улогу да провери да је рад из научне области за коју се кандидат бира...".* Комисија, као стручни орган Изборног већа, је ту превасходно да провери да ли кандидат испуњава минималне услове за избор у звање који су прецизно одређени универзитетским актима. Разуме се, комисија има могућност да изнесе и свој суд о кандидату и његовим радовима, што је и учинила. Та могућност, међутим, не значи да комисија може да закључи да кандидат не испуњава минималне услове иако их испуњава или обратно – да испуњава те услове иако их не испуњава. У овом конкретном случају Комисија је поступила у складу са свим релевантним прописима и на основу испуњености свих услова за избор, једногласно предложила ИВ избор кандидата у звање редовног професора.

На страни 3. и 4. Побијане одлуке стоји да "***изборно Веће не сматра*** *да је испуњен услов за избор у звање редовног професора у погледу постојања књиге релевантне области, или одобреног уџбеника*". Насупрот овако паушалној и дискреционој оцени мањине чланова ИВ, већина присутних чланова ИВ није ово сматрала (17 од 30 присутних чланова). Насупрот чак и тако дискреционој оцени мањег дела чланова ИВ, монографија постоји, те је нетачна тврдња из Побијане одлуке да књига не постоји и да

није испуњен услов за избор у звање редовног професора који се односи на објављивање монографије.

У приговору подноситељке, коме је мањи део Изборног већа дао апсолутан значај, такође, се наводи да не постоје докази да су неки радови објављени, као и да ти радови нису доступни јавности. Насупрот томе, у жалби се подносе докази о тим радовима.

Конкренте примедбе да радови нису објављени:

1. Serbia's Country Report in: *The Rights of the Child in Public Law* (ed. Erika Varady-Csema), 2026 (M14)

Доказ 3: Потврда са печатом из *Central European Academy* у Будимпешти

2. „Best Interests of the Migrant Children in the System of Asylum in the Republic of Serbia", *Српска политичка мисао*, 2/2026 (M24)

Доказ 4: Потврда о doi броју и обљављивању на Интернет страни часописа Српска политичка мисао

2.3. Изборно веће не утврђује научни допринос

Нигде у наведененим одредбама ЗУП, ЗВО, као ни Правилника о минималним условима и Правилника о начину и поступку стицања звања, није предвиђено да ИВ, нити неки његови чланови, имају овлашћење да утврђују "***научни допринос***" или научни квалитет кандидата који се пријавио на конкурс. Термин "***научни допринос"*** је термин измишљен од подноситељке Приговора и од неколико чланова ИВ (који, притом, никада нису бирани за предмет Породично право). Термин "***научни допринос"*** не постоји у дефиницији научне монографије. Према Правилнику о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких разултата истраживача: "*Научна монографија је публикација у којој се на оригиналан и свеобухватан начин обрађује тема од значаја за одређену научну област, методолошким поступком који је примерен датој теми и прихваћен у научној области којој та тема припада*".

У расправи одржаној на седници ИВ, о ***"научном доприносу"*** кандидата проф. др Уроша Новаковића, из уже Грађанскоправне научне области, и конкретно - предмета Породично право, у негативном контексту учествовало је 8 (осам) чланова Наставно научног већа, од тога само 5 чланова ИВ у звању редовног професора, за које звање се кандидат Новаковић бирао. Остала 3 члана који су процењивали ***"научни допринос"*** кандидата нису били чланови ИВ, и били су у звањима ванредног професора (један) и доцента (два). О овој повреди правила поступка у складу са чланом 176. ст. 1 тач 4. изричито је речно у уводном делу жалбе. Ванредни професор који је процењивао ***"научни допринос"*** биран је за предмет Наследно право и Облигационо право. Од

наведена два доцента који су процењивали ***"научни допринос"*** проф. др Уроша Новаковића, један доцет **биран је за предмет Основи економије**. Један од највећих парадокса расправе на Изборном већу (мада ништа мањи од онога да доцент са предмета Основи економије говори о ***"научном доприносу***" професора са предмета Породично право), огледа се у томе да је други доцент који је процењивао ***"научни допринос"*** приликом расправе за избор у звање редовног професора, биран за предмет Породично право. Од 5 редовних професора који су процењивали "***научни допринос***" кандидата Новаковића само два су била са Грађанскоправне уже научне области (нити један са предмета Породично право). Један редовни професор који је процењивао "***недовољни научни допринос***" кандидата Новаковића је биран за предмет Римско право, један за Међународно јавно право а један за Привредноправну научну област.

Од 13 чланова који су били "против" или "уздржани" **само пет њих** је узело учешће у дискусији и дало неоправдане аргументе који се тичу искључиво процене "***недовољног научног доприноса"***, без истицања да иједан од законских и универзитетских услова није испуњен. Осталих 8 чланова је, без образложења који услов кандидат није испунио, гласало "уздржано". Расправа на ИВ одвијала се у правцу "хајде да гласамо".

Доказ 5: Аудио снимак расправе на седници Изборног већа одржаној 30.3.2026. године.

У вишедеценијској, скоро стогодишњој, пракси избора у звање редовног професора, установљеној на Правном факултету, није забележено да су колеге у нижим звањима негативно говориле и процењивале *"научни допринос"* о избору старијег колеге који је већ 20 година запослен на Правном факултету Универзитета у Београду, притом процењујући његов *"научни допринос"*.

Термин "*научни допринос*" не постоји у наведеним законским и универзитетским нормама које уређују избор у звање наставника (ЗВО, ЗУП, оба Правилника), као услов за избор кандидата који се пријавио на конкурс.

Изборно веће није уопште расправљало о испуњености услова наведених у Правилнику, већ је процењиван "*научни допринос*" кандидата што није надлежност Изборног већа.

Када је реч о процени нечијег ***"научног доприноса"*** и тога да ли монографија има ***"научни допринос",*** што представља задатак рецензената а не чланова ИВ, додатно истичем да је услов за избор у звање редовног професора у погледу објављивања научне монографије могуће испунити и објављивањем универзитетског уџбеника, који по природи ствари, не садржи нови и оригинални научни допринос већ углавном преглед постојећег нивоа развоја науке.

2.4. Процена законских услова и "научног доприноса" - задатак Комисије

У складу са претходним је и следећи аргумент а тиче се тога да на конкурсу није било другог кандидата са чијим законским условима или научним доприносом је било потребно поредити законске услове или, пак, научни допринос кандидата проф. др Уроша Новаковића. Да се пријавио један или више кандидата који испуњавају све

законске услове тада би задатак Комисије био да цени научни допринос односно да ли је једна монографија или друга квалитетнија. А све ово под условом да тај други кандидат или кандидати имају исти број и категоризацију радова које има кандидат проф. др Урош Новаковић. То је додатно тешко јер се кандидат налази већ скоро 20 година у радном односу на Правном факулету, све време биран за исти предмет и бави се искључиво Породичним правом. С обзиром на то да таквог кандидата или таквих кандидата није било, **Комисија је имала "лакши задатак" - да констатује да су услови испуњени и да предложи да ИВ изабере кандидата проф. др Уроша Новаковића**, што је и учинила, идентично као и у друга два избора који су се догодили на истом Изборном већу 30.3.2026. године. О довољном научном доприносу кандидата Новаковића су се претходно позитивно изјаснили сви рецензенти монографије и радова објављених у часописима.

Доказ 6: Рецензије за монографију *Пословна способност и право детета на рад*

2.5. Садржина и Образложење Одлуке

Побијана Одлука не садржи образложење, у потпуности је базирана, тј. преписани су изводи из Приговора. Побијана одлука ***цитира Приговор и базира се искључиво на Приговору***, не и на аргументима изнетим на ИВ - одлука нема потребну садржину. Одлука не садржи нити једну другу нову чињеницу или конкретно неиспуњавање неког законског услова који је утврдило ИВ током расправе. На ИВ се није расправљало о неиспуњавању услова. Даље, расправа на ИВ била је само "представа", те је без изношења нових чињеница или утврђивања неиспуњавања законских услова за извор кандидата проф. др Уроша Новаковића, гласањем само потврђен навод из Одговора Комисије да је циљ Приговора био да се кандидат "оцрни" пред гласање на ИВ.

Побијана одлука декана има само 3,5 стране, а од тога образложење је садржано само на око половини стране. Расправа на ИВ је трајала више од 2 часа. Материјал уз приговор је имао преко 500 страна и имао за циљ да лажно прикаже да монографија нема апсолутно никакву вредност, док сама монографија има 329 страна. О томе се јасно изразила и Комисија. Чланови већа који нису дискутовали а гласали су "против" или "уздржано", дали су свој глас противно једногласном Извештају Комисије без да су образложили зашто су против или уздржани, односно који то услов за избор у највише звање није испуњен а који је Комисија утврдила. У ситуацији где се Комисија јасно и једногласно одлучила да предложи кандидата проф. др Уроша Новаковића за избор у звање редовног професора, где није било издвојеног мишљења или другог кандидата, чланови ИВ који су гласали против таквог става Комисије, а за коју су претходно гласали на ИВ да је стручна да састави Извештај и пружи предлог за избор, требало је да пруже конкретне доказе да кандидат није испунио неки од прописаних услова. О томе није расправљано на ИВ, већ је неколико чланова ИВ на себе преузело улогу "супер рецензента" научног доприноса кандидата.

Иако се Побијана одлука у потпуности ослања на Приговор, Побијана одлука и Приговор немају логични след. Наиме, у Одлуци нигде не стоји да кандидат не испуњава неки од услова, већ се само наводи да монографија нема ***"довољан научни допринос"*** као одлучујући разлог да се не утврди избор. Током расправе на ИВ није ни разматран навод из Приговора да кандидат не испуњава услов у погледу развоја научног подмлатка, а тек на ИВ није утврђено да овај услов није испуњен, како то стоји у Побијаној одлуци. Кандидат је учествовао у четири Комисије за избор млађих колега на Правном факултету.

Нетачан је навод из Одлуке да "*рад проф. др Уроша Новаковића Пословна способност и право детета на рад, Београд 2025. године, не садржи оригиналан ауторски текст.....те се не може сматрати научном монографијом. Цитиране судске одлуке нису чаучно обрађене. Део поменутог рада односи се на радно право, које не спада у Грађанскоправну ужу научну област.....*". Најпре, нетачан је навод из Одлуке да је то рад, у питању је научна монографија и то је утврђено од стране рецензената. Друго, ИВ не може утврдити да ли су судске одлуке научно обрађене, већ то чине рецензенти, а о поменутим судским одлукама није чак ни вођена расправа на ИВ. У расправи мањег дела чланова ИВ истакнут је ***"недовољан научни допринос"***. "Количина научног доприноса", тј. довољност научног доприноса није у надлежности чланова ИВ, посебно не оних који се не баве нити су се икад бавили Породичним правом, већ најпре рецензената, а након тога и Комисије.

Једини тачан навод из Побијане одлуке јесте да "*је **део чланова** Изборног већа заузео став да научни допринос кандидата у периоду од претходног избора није довољан за избор у највише звање*". Најпре, део чланова чини значајну мањину укупног броја редовних професора 13 (једна трећина), док је тај "део" у дискусији био само 5 редовних професора. Кључни аргумент из Побијане одлуке се састоји у формулацији ***"научни допринос није довољан за избор"***. Ово представља једну широку формулацију према којој би сваки кандидат могао испунити све законске услове, али не бити изабран, јер неки члан ИВ или део чланова сматра да то није довољно. Управо из тог разлога где се јавља дискрециона оцена, ЗУП је прописао потребне услове и не дозвољава, (чак ни Комисији) дискрециону оцену - процену, већ јасно утврђивање да су услови ИСПУЊЕНИ ИЛИ НИСУ ИСПУЊЕНИ. Не постоји могућност да Изборно веће, нити неки "део" чланова ИВ утврди да су услови довољни или недовољни. Ово овлашћење нема чак ни Комисија, која је стручни и надлежни орган, формиран од стране истог тог ИВ, за оцену испуњења услова, као и "научног доприноса", а посебно не само пет редовних професора, или укупно њих 13 (што чини 1/3 чланова Изборног већа).

У погледу дела Побијане одлуке који се побија овом жалбом, а тиче се дела монографије и радног права, ни о овоме није расправљано на ИВ. О томе је Комисија већ дала јасан став " *у погледу Тврдње да део монографије који се тиче права детета на рад не може бити вредновани приликом избора за грађанскоправну ужу научну област... Комисија сматра да је тај део монографије у органској вези с испитиваним питањем, јер институт пословне способности у савремено време трпи највеће*

утицаје и преиспитивања управо са тачке гледишта права детета, конкретно права на неометан развој и права детета на рад, тако да би раздвајање, иако умесно унутар текста због прегледности, било вештачко – Комисија о овом питању следи мишљење рецензената, који текст сматрају јединственим истраживањем." У прилогу су све четири рецензије које дају јасну слику да ли је реч о делу које се односи на област и предмет за који се кандидат бира - Породично право.

2.6. Побијана одлука - прихватање имплицитних оптужби за неоригиналност

У Побијаној одлуци се износе инсинуације да је реч о плагијату/аутоплагијату, међутим када је председник Комисије изнео предлог на ИВ да се застане с поступком и покрене поступак пред Етичком комисијом, део чланова ИВ који су били против извештаја Комисије, децидирано су одбили такву могућност, чиме су јасно показали да иза целе иницијативе стоји зла намера, мотивисана личним или политичким разлозима, у шта се свакако нећу тренутно упуштати на овом месту. Само ћу напоменути да се ова ситуација, када одједном, након петомесечне процедуре, долази приговор изван Комисије, као стручног тела, подсећа на монтиране политички мотивисане поступке против избора професора на Универзитету у Новом Саду. На самом крају, наводим да је доношење овакве Одлуке ИВ, уз испуњавање свих потребних законских, као и услова из наведених Правилника, услед гласања чланова који су били против и уздржани, резултат освете и прогона услед мог јавног ангажовања (у многим емисијама попут: Утиска недеље, Дневник Нова и емисија на Н1) и сврставање на страну студената током студенстских протеста.

2.7. Преседан да Комисија једногласно да позитиван реферат а да Изборно веће не усвоји извештај

У досадашњој пракси избора у највише звање на Правном факултету Универзитета у Београду није се десио случај да је Комисија дала једногласно позитиван извештај, а да ИВ није донело одлуку о избору. Ово представља опасан преседан и у потпуности обезвређује и поништава Комисију као стручан орган, за све будуће случајеве, коме је то исто ИВ поклонило веру да напише Извештај о испуњености услова за избор одређеног кандидата. У овом случају, за разлику од свих других случајева када ИВ Правног факултета у прошлости није усвојило извештај комисије, приговор није поднет од стране члана Комисије тј. ***није дато издвојено мишљење***, нити је у питању неко ко је запослен на Правном факултету, већ је у питању трећа особа (професор у пензији), што додатно говори о дискреционој оцени мањег дела ИВ на које ИВ није овлашћено на основу закона и универзитетских правила (ЗУП, ЗВО, Правилници). **Консултовавши архиву седница ИВ Правног факултета, као и у разговору са старијим и признатијим професорима, сазнао сам да у историји Правног факултета Универзитета у Београду није, до овога, забележен случај да је при избору у највише унивезритетско звање - редовни професор, када постоји једногласни извештај чланова Комисије, а нема издвојеног мишљења некога од чланова комисије или примедби неког од чланова ИВ, да Изборно веће не изабере кандидата.**

Такође, у историји Правног факултета није се догодило да кандидат за избор у највише звање не буде изабран иако је већина присутних чланова Изборног већа гласала "за", као и да је однос гласова на Изборном већу био у корист кандидата (17:13).

2.8. Лични и пристрасни однос подноситељке и дела чланова Изборног већа према кандидату

Подносиља приговора се руководила искључиво личним разлозима мотивисана намером рушења научне и личне репутације кандидата пред гласање. О овоме аргументу говори и Комисија у свом Изјашњењу: *"Комисија посебно жели да подвуче да је стекла уверење да је већина замерки проф. Драшкић на радове кандидата Новаковића проузрокована не само другачијим виђењем задатка комисије за избор у звање, већ пристрасношћу против конкретног кандидата и жељом да се рад кандидата неосновано оцрни пре гласања о његовом избору у звање. Прикази радова кандидата Новаковића као да су писани са задатком да се беспоштедно критикују, без истицања ичег позитивног и доброг, у тој мери да се Комисија пита како су тако лоши радови уопште могли добити позитивне рецензије и бити објављени у часописима категорије М23, М24 и М51. Проф. Драшкић критикује радове кандидата Новаковића с нескривеном ненаклоношћу, укључујући у критику и радове који су ирелевантни с тачке гледишта испуњености услова за избор кандидата у звање редовног професора. Комисија не може да прећути утисак да је разлог овакве критичности проф. Драшкић стварање утиска о потпуној безвредности научног рада кандидата Новаковића, који је ванредни професор Правног факултета у Београду и о чијој професионалној судбини Изборно веће треба да одлучи. Мера ове критичности указује на постојање личних разлога за овако поднете Примедбе, о чему Комисија осим истицања ових индиција није овлашћена да расправља."*

О личном, дискриминишућем, деградирајућем и пристрасном, дугогодишњем негативном односу према кандидату, сведочи и текст "рецензије" за претходну награђену монографију проф. др Уроша Новаковића. За разлику од изузетних похвала које је монографија добила од сва три рецензента из иностранства, најближа сарадница и "ментор" кандидата, неко ко треба да га охрабри, да помогне свом млађем колеги у научном раду, **дала је рецензију која се састоји од само једне реченице, која чак није ни граматички исправно написана!?** Додатно, подноситељка је већ једном имала сличан неакадемски поступак према кандидату, када је у поступку израде његове докторске дисертације "изашла" из Комисије за преглед и оцену доктората, без давања образложења само наводећи као разлог ***"концепцијске разлике"***. У потпуности сам уверен да термини "***концепцијске разлике"*** и ***"недовољан научни допринос",*** који не постоје нити у једном закону или универзитетском/факултетском правном акту, имају исту матрицу деловања, а то је намерно обезвређивање научног рада кандидата и његове репутације.

Такође, већи део чланова ИВ који су били против или уздржани (њих осам), није дало нити један аргумент зашто су гласали против једногласног Извештаја комисије и који то услов из закона или Правилника кандидат није испунио.

2.9. Сви чланови Катедре као и сви чланови Изборног већа, претходно су гласали за формирање Комисије

Ова жалба се садржински посебно ослања на аргумент да је у питању искључиво лични однос мањине - неколико чланова ИВ према кандидату Новаковићу. То се огледа и у чињеници да је Комисија, најпре, формирана једногласно на Катедри за Грађанско право, а потом и потврђена једногласно Одлуком Изборног већа од 26. јануара 2026. године. **Приликом формирања Комисије на катедри и ИВ нико од чланова ИВ који су гласали против или уздржано, није изнео примедбе на стручност Комисије**. Са друге стране, на самој седници ИВ, поред стручности кандидата, оспорена је и стручност Комисије.

Доказ 7: Аудио снимак о стручности проф. др Небојше Јовановића

2.10. У приговору је оспорен и претходни научни рад кандидата

Предмет извештаја Комисије за избор у звање био је научни рад кандидата од избора у звање ванредног професора до расписивања конкурса у звање редовног професора. Ипак, злонамерност подноситељке приговора посебно се огледа у овом делу Приговора, на тај начин што се говори у негативном контексту и о претходном научном раду кандидата. Она у Приговору на страни 17. наводи да је, као члан комисије за избор кандидата Новаковића у звање ванредног професора, "*изнела сличне критике и поводом његове монографије на основу које је биран у звање ванредног професора, те да су те критичке примедбе имале за циљ да у будућности унапреди свој научни рад*." О томе да је ***и претходна монографија кандидата била "спорна" из угла "научног доприноса"*** једино подноситељке Приговора, говори овај извод из Приговора, као и текст рецензије подноситељке Приговора који прилажем као доказ. Подносиоцу жалбе, није познато, а радо ће прихватити да постоји таква пракса и у другим случајевима, да је икада за неко научно дело монографског карактера написана (позитивна?!) рецензија која се састоји од само једне реченице која је граматички нетачно написана. Формалноправно та реченица јесте рецензија, али је питање да ли се то садржински може сматрати рецензијом, када **није дат приказ, опис, као и образложење зашто се препоручује објављивање научног дела**. Имајући у виду да је подноситељка приговора била дугогодишњи судија Уставног суда Србије, правећи паралелу, то је као када би она као судија донела судску одлуку али не би написала образложење - то не би била судска одлука. Наведена рецензија је учињена од стране старијег професора за свог млађег колегу који се налази(о) у подређеном положају према њој. За разлику од те рецензије, остале три рецензије су добијене из иностранства (и то из различитих држава) од истакнутих професора Породичног права, уз изузетне похвале и указивање на "***изузетан научни квалитет***" и велики допринос науци Породичног права.

Као сведочанство овакве три (четири!?) рецензије, монографија проф. др Уроша Новаковића је 2021. године добила награду на Универзитету у Београду за најбоље научно дело у 2020. години.

Доказ 8: Текст све четири рецензије (претходне) монографије

Доказ 9: Потврда о награди Универзитета у Београду за (претходну) монографију

2.10. *Дискриминација - Изборно веће никада до овог случаја није дискрециono расправљало и процењивало нечији "научни допринос"*

У овом делу жалбе осврнућу се на улогу и значај Комисије као стручног органа у поступку избора наставника. Најпре, поставља се питање зашто постоји Комисија као стручни орган факултета, како у овом конкретном, тако и у свим досадашњим и будућим конкурсима за избор, као и зашто у свим претходним случајевима није на ИВ вршена процена нечијег "***научног доприноса***" од стране чланова ИВ који за ту област, тј. тај предмет, никада нису бирани, нити су стручни. Имајући у виду суштинску примедбу на ИВ, од стране оних који су је истицали, поставља се питање на основу којих референци је мањи део чланова ИВ стручнији да процени квалитет и "***научни допринос"*** више него чланови Комисије који су бирани за ту област, а поврх свега, у односу на рецензенте који већ дали оцену монографије, радова и "***научног доприноса***" кандидата. Ако неко од дела чланова ИВ сматра да постојећи Закон о високом образовању, Закон о општем управном нису, као ни Универзитетски Правилници, нису адекватни у погледу оцене испуњености услова кандидата који се бира у наставничко звање, може покренути поступак њихове измене или допуне, односно поступак оцене уставности и законитости пред Уставним судом Републике Србије. Док то учине, постојећи систем избора наставника остаје важећи за све кандидате, без могућности процене и виду дискреционог термина "***научног доприноса***".

На основу оваквог иступа и расправе на Изборном већу 30.3.2026. године, пет редовних професора, један ванредни професор и два доцента, довело је у питање целокупан систем испуњавања услова и поступка избора свих наставника на свим државним универзитетима у Републици Србији.

Доказ 10: Излагање проф. др Данила Вуковића на седници ИВ од 30.3.2026. године

2.11. У Приговору и расправи на Изборном већу су оспорени сви радови кандидата као "недовољно квалитетни"

У приговору је оспорен сваки рад кандидата за који је Комисија дала оцену. На тај начин доведен је у питање целокупан постојећи систем вредновања научних резултата у Републици Србији. Наиме, пре објављивања радова у научним часописима, посебно оним највишег ранга (М14, М23, М24), рад пролази кроз поступак рецензије. Како су радови кандидата Новаковића објављивани у престижним домаћим и међународним часописима, изводи се закључак да сви ови домаћи и међународни часописи, као и њихови различити рецензенти, немају апсолутно никакву научну вредност. Једину надлежност за процену научне вредности има подносиља и део чланова ИВ. Тиме је,

само у овом конкретном случају избора, оспорен постојећи систем вредновања научних резултата у Републици Србији.

Језиком бројева - кандидат има дупло више радова потребних за избор у звање редовног професора од потребних, а неки од радова објављени су и у часописима више категоризације од оне која је неопходна за избор: објављено 2 М14 - потребно 0; објављено 2 М23 - потребно 1; објављено 2 М 24- потребно 1; објављено 3 М 44 - потребно 0; објављено 4 М51 - потребно 5.

2.12. Већина присутних чланова Изборног већа је гласала "за" избор у звање - немогућност да се одсутни гласови рачунају као негативни

Поменули смо већ да је од 30 присутних чланова њих 17 гласало "за" избор. То представља преседан и парадокс да је већина чланова гласала "за", а да није утврђен предлог за избор. Погрешна је претпоставка из Побијане одлуке да су редовни професори који нису присуствовали седници рачунати као гласови "против" или "уздржани". Из различитих разлога чак 9 чланова ИВ није било присутно. У прилог наведеног аргумента имамо и допис у писаној форми једног професора који се јасно изјаснио да није био у држави у време гласања и да би гласао "за".

У вези са неприсуствовањем чланова ИВ на седници 30.3.2026. године, наводим да је атмосфера данима пред гласање на ИВ била таква да се чланови ИВ застрашују, да им се упућују претње или да се уцењују да не дођу на ИВ или да не гласају "за" кандидата Новаковића.

Како је кворум за одлучивање о избору чинило 2/3 односно 26 редовних професора, а гласало је 30 чланова, закључује се да је кворум био "танак" и да је у сваком тренутку неколико од 17 позитивних гласова могло да сруши кворум те да се не дође до гласања.

За чланове Изборног већа који нису били присутни, не може се сматрати да су они били "против". Овај аргумент, као и то да је већина присутних гласала "за", јесу разлози да се понови гласање пред Изборним већем пре него што Веће универзитета донесе другостепену одлуку.

Доказ 11: Допис проф. др Бранка Ракића

Доказ 12: Изјава о могућности рушења кворума проф. др Зорана Томића

2.13. Дискредитација комисије и рецензената

Тренутно у Републици Србији на 4 државна универзитета (правни факултети у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу) нема нити једног редовног професора за предмет Породично право. Једини члан комисије биран за овај предмет, **је еминентни професор Породичног права са државног Универзитета Црне Горе у Подгорици, председник Судског савета Црне Горе,** који је писао уџбеник (заједно са дугогодишњом професорком Породичног права на Правном факултету у Београду

Марином Јањић Комар) по коме су полагали сви они који су на ИВ оспоравали стручност Комисије и рецензената, а самим тим и његову стручност и кредибилитет.

2.14. Повреда права на рад и кадровска политика факултета - потреба за професором

На датом предмету - Породично право, нема нити један професор Породичног права, а једини наставник - доцент је изабран пре три месеца. У том избору доцента су као чланови Комисије била два члана која су изразито негативно говорила о кандидату Новаковићу (нити један икада биран за предмет Породично право), а један од њих је био у Комисији за избор проф. др Уроша Новаковића у звање ванредног професора. Један од чланова комисије за избор доцента је била и подноситељка приговора (професор Породичног права који је у пензији већ 3 године), која је такође била члан Комисије, тачније председник Комисије, за избор кандидата Новаковића у звање ванредног професора. Када се говори о потреби ангажовања професора на датој научној области, **на предмету Породично право, осим проф. др Уроша Новаковића, не постоји нити један професор, а ради се о општеобавезном предмету који полаже сваки студент на основним студијама.**

На основу свега напред наведеног, као и члана 158. став 1. тач. 1. и тач. 4. и члана 176. став 1. тач. 4. Закона о општем управном поступку, члана 75. Закона о високом образовању, члана 13. Правилника о минималним условима за стицање звања наставника и сарадника на Универзитету у Београду, и члана 18 и чл. 19. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, предлажем да Веће научних области правно економских наука Универзитета у Београду:

<u>УСВОЈИ ЖАЛБУ,</u>

ПОНИШТИ ОДЛУКУ ИЗБОРНОГ ВЕЋА И ВРАТИ ПРЕДМЕТ НА ПОНОВНО ОДЛУЧИВАЊЕ

У Београду 28.4.2026. године

С поштовањем,

проф. др Урош Новаковић

Доказ бр. 2

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

УРОШ НОВАКОВИЋ

ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ И ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД

БЕОГРАД
2025

УРОШ НОВАКОВИЋ

ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ И ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД

БЕОГРАД • 2025

Урош Новаковић

ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ И ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД

Издавач
Универзитет у Београду – Правни факултет
Центар за издаваштво

За издавача
Проф. др Бојан Милисављевић, декан

Уредник
Проф. др Душан В. Поповић

Рецензенти
проф. др Љубинка Ковачевић,
редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду;
проф. др Радоје Корач,
редовни професор Правног факултета Универзитета Црне Горе;
проф. др Милош Живковић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду;
проф. др Ангел Ристов,
редовни професор Правног факултета „Јустинијан Први"
Универзитета „Св. Кирил и Методије" у Скопљу

© Универзитета у Београду – Правни факултет, 2025

Сва права задржана. Ниједан део ове књиге не може бити репродукован, преснимаван или преношен било којим средством – електронским, механичким, копирањем, снимањем, или на било који други начин без претходне сагласности аутора и издавача.

www.ius.bg.ac.rs

Прийрема за штампу
Досије студио, Београд

Штампа
Сајнос, Нови Сад

ISBN 978-86-6132-199-3

Тираж
100

Адреса редакције
Универзитет у Београду – Правни факултет
Центар за издаваштво
Булевар краља Александра 67
Тел./факс: 30-27-725, 30-27-776
e-mail: centar@ius.bg.ac.rs
web: www.ius.bg.ac.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

342.734-053.5/.6
347.155-053.5/.6

НОВАКОВИЋ, Урош, 1981–

Пословна способност и право детета на рад / Урош Новаковић. – Београд : Универзитет, Правни факултет, Центар за издаваштво, 2025 (Нови Сад : Сајнос). – 329 стр. ; 24 cm

Тираж 100. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 321–329.

ISBN 978-86-6132-199-3

a) Право на рад -- Деца
b) Пословна способност -- Деца

COBISS.SR-ID 181112585

Доказ бр. 3 ч 4

CENTRAL
EUROPEAN
ACADEMY

Reg. Nr.: KEA/2025/9646

20 October 2025, Budapest

CERTIFICATE

confirming that

Uroš Novaković

has contributed one chapter to the forthcoming volume titled *The Rights of the Child in Public Law*, edited by Erika Váradi-Csema.

The titles of the chapter: *Serbia's country-report*.

On behalf of the editors and the publisher, we hereby acknowledge Uroš Novaković's valuable academic contribution to this publication.

Prof. Dr. Tímea Barzó
Director General of the Central European Academy

Akcije

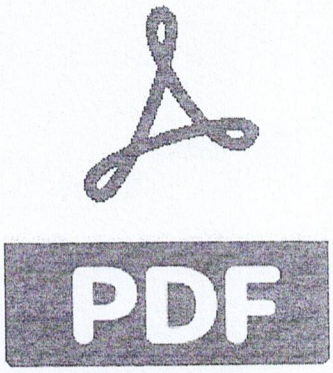

dodaj u Moj izbor [0]
kako citirati ovaj članak
prikaži na oba jezika
podeli ovaj članak
FacebookTwitterWhatsAp
pEmailGmailShare
Direktan
link https://scindeks.

Metrika

- citati u SCIndeksu:0
- citati u CrossRef-u:0
- citati u Google Scholaru:[ ]
- posete u poslednjih 30 dana:23
- preuzimanja u poslednjih 30 dana:9

Srpska politička misao
Online First

Najbolji interes dece migranata u sistemu azila u Republici Srbiji

Novaković Uroš
Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet, Srbija

e-adresa: uros.novakovic@ius.bg.ac.rs

Projekat: Ovaj rad je rezultat istraživanja u okviru projekta Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu za 2024. godinu pod naslovom "Problemi stvaranja, tumačenja i primene prava", podtema vladajina prava, demokratija i ljudska prava
Ključne reči: upravni postupak; azil; najbolji interes deteta; dete; migracija

Sažetak

Sva deca, bez obzira na njihov ili pravni status njihovih roditelja, imaju pravo na poštovanje najboljih interesa u svim aktivnostima i na korišćenje svojih prava i privilegija bez diskriminacije. Analizom pravnog okvira i primene zakona u praksi primećuje se da, čak i kada zakon obezbeđuje potpuni korpus prava maloletnika u pogledu azila, u praksi postoje značajne prepreke za njihovo sprovođenje. Najbolji interes dece migranata u Republici Srbiji (RS) regulišu sledeći zakoni: Porodični zakon, Zakon o strancima, Zakon o azilu i privremenoj zaštiti, Zakon o socijalnoj zaštiti. Deca koja su odvojena od roditelja spadaju među najranjivije grupe izložene riziku od zlostavljanja i eksploatacije. Ipak, ovo se odnosi i na decu u pratnji roditelja čija prava kolektivno krše zvanične vlasti ili nisu garantovana odgovarajućim propisima. Konačno, posebno je teška situacija dece bez pratnje koja nisu tražila azil i/ili nisu ilegalno ušla na teritoriju RS. Ova deca mnogo teže ostvaruju svoja osnovna prava, uključujući prava na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, a njihova socijalna inkluzija je praktično nedostižna, jer su nevidljiva za pravni sistem. Neki od problema sa kojima se deca susreću su dugotrajni postupci, nedostatak prevodilaca, pravna nesigurnost u smislu različitog tumačenja trenutnog bezbednosnog statusa pojedinih zemalja i tumačenja treće

sigurne zemlje. Štaviše, određeni broj dece bez pratnje smešten je u ustanove socijalne zaštite, koje nisu nadležne niti specijalizovane za brigu o deci migrantima i nemaju prevodioce, psihologe, medicinsko osoblje i druge stručnjake. Glavni problem u administrativnom postupku i ostvarivanju najboljeg interesa deteta ogleda se u činjenici da policijski službenici registruju decu bez pratnje i razdvojenu decu i sprovode službene radnje u postupku azila bez prisustva privremenog staratelja. Broj dece migranata u& Republici Srbiji stalno raste, a vreme koje provode na njenoj teritoriji se povećava, posebno zbog kontinuirane pandemijske situacije. Stoga je od najveće važnosti da se što pre uspostavi efikasan sistem zaštite ove dece u skladu sa odgovarajućim zakonskim standardima, posebno kada je u pitanju zdravstvo, socijalna zaštita, psihološka podrška, kao i obrazovanje. Pre svega, ovo je odgovornost i dužnost Republike Srbije, ali uključivanje civilnog sektora i nevladinih organizacija ne sme biti zanemareno i izostavljeno u procesu zbog njihove podobnosti i kapaciteta da pruže i doprinesu neizbežnoj pomoći sistemu za izbeglice i azil u celini. Kancelarija za azil mora uzeti u obzir najbolji interes deteta u svakoj fazi postupka azila, posebno prilikom odlučivanja o zahtevu deteta za azil, i mora uzeti u obzir mišljenje organa starateljstva i mišljenje deteta, što je jedan od osnovnih elemenata principa najboljeg interesa deteta. U pogledu izmena važećeg zakona, treba uzeti u obzir dobru praksu Kancelarije za azil u svetlu dopune zakona kako bi se uključilo obavezno prisustvo psihologa, medicinskog osoblja i drugih stručnjaka prilikom prvog susreta sa detetom migrantom i dalje po potrebi. U nekim slučajevima, čak i ponovni prijem u treću sigurnu zemlju može biti moguć objektivnim elementima, ali treba pažljivo razmotriti da li će takva akcija pogoršati zdravstveno stanje deteta i dovesti ga u ugrožen položaj. Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova će odmah usvojiti podzakonske akte o sadržaju i obliku putne isprave, jer pasivni stav nadležnog ministarstva, koji zanemaruje opravdane potrebe azilanata, nije ništa drugo do očigledno kršenje njihovih osnovnih ljudskih prava. Na kraju, dugotrajnost postupka azila u vezi sa maloletnim tražiocima azila mora se rešiti na odgovarajući način. Međutim, ovo je večni problem i glavna prepreka ka pravosudnim reformama i evropskim integracijama u Republici Srbiji i zahtevalo bi ozbiljne institucionalne napore kako bi se poboljšala trenutna situacija.

Reference

Naknadno pridodat članak: provera, normiranje i linkovanje re·ferenci u to

Batrićević, Ana, and Andrej Kubiček. 2019. "The Integration of Migrar t Children in
Rights protection, protection of the right's of the child "30 years after the adopti
Pavlović, 349-377. Novi Sad: Provincial Protector of Citizens - Ombuds man and Ins

Belgrade Centre for Human Rights [BCHR]. 2020a. Right to Asylum in the Republi
http://www.bgcentar.org.rs/bgcentar/eng-lat/wp-content/uploads/2014/01/Right-t

BCHR. 2020b. Right to Asylum in the Republic of Serbia 2020. Last Accessed on O
lat/wp-content/uploads/2014/01/Right-to-Asylum-in-Serbia-2020.pdf

Bogetić, Dragica, i Aleksandar Jugović. 2019. „'Deca u pokretu' kao ranjiva popula

Budimir, Miroslav. 2020. „Zaštita maloletnih migranata bez pratnje u Republici Srb
prakse." Godišnjak Fakulteta političkih nauka 14 (24): 203-222

Centar za prava deteta. 2017. Opšti komentar Komiteta za prava deteta br. 6 - Pos zemlje porekla. Poslednji pristup 5. februara 2025. https://cpd.org.rs/wp-content/u decom-bez-pratnje-i-razdvojenom-decom-van-zemlje-porekla.doc

Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or I-24841

Convention on the Rights of the Child [CRC], 20 November 1989, UNTS 1577, I-275

Convention on the Reduction of Statelessness [CRS], 30 August 1961, UNTS 989, I

Convention Relating to the Status of Refugees [CRSR], 28 July 1951, UNTS 189, I-2

Convention Relating to the Status of Stateless Persons [CSSP], 28 September 195

Ćopić, Sanja, i Slobodan Ćopić. 2019. „Deca migranti i izbeglice bez pratnje u Srbiji Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja 38 (2): 49-7:

Đurić, Vladimir. 2011. „Postupak azila u Republici Srbiji." U Aktuelne promene u pr Mijatović, 31-48. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Un verzitet Priv

Freeman, Michael. 1997. "The Best Interest of the Child? Is the Best Interests of th Journal of Law Policy and the Family 11 (3): 360-388. DOI: 10.1093/lawfam/11.3.360

Kostić, Nataša. 2016. „Deca - migranti bez pratnje." Leskovački zbornik 56: 391-41:

Krasić, Bogdan, Nikolina Milić, i Vlada Šahović. 2017. Položaj nepraćene i razdvojen prava

Marković, Violeta. 2019. „Alternativno staranje za decu migrante/tražioce azila be (3): 47-64

Novaković, Uroš. 2016. „Smernice Ujedinjenih nacija za alternativnu brigu o deci." Marija Krvavac, 93-107. Kosovska Mitrovica: Pravni fakultet Univerziteta u Prištini

Odluka Kancelarije za azil [KA], br. 26-652/16 od 17. juna 2016. godine

Odluka Kancelarije za azil [KA], br. 26-2348/17 od 28. januara 2019. godine

Odluka Kancelarije za azil [KA], br. 26-378/19 od 11. februara 2020. godine

Odluka Upravnog suda Republike Srbije [USRS], 21 U. 15736/13 od 9. marta 2015. g

Odluka Upravnog suda Republike Srbije [USRS], U. 9284/20 od 17. decembra 2020

Pavlica, Branko. 2005. „Izbeglice i azilanti iz Jugoslavije u SR Nemačkoj." Strani pr

Porodični zakon [PZ], "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 18/2005, 72/2011 - dr.

Pravilnik o izgledu obrasca o odbijanju ulaska u Republiku Srbiju, o izgledu obrasc podataka o odbijanju ulaska u putnu ispravu stranca, "Službeni glasnik Republike

Pravilnik o organizaciji, normativima i standardima rada centra za socijalni rad, "Sl 39/2011 - dr. pravilnik, 1/2012 - dr. pravilnik, 51/2019, 12/2020, 83/2022 i 10/2025

Rakić, Jelena, i Milena Bogdanić. 2017. „Maloletnici bez pratnje u azilnom sistemu pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru 5 (9): 137-148

The United Nations Refugee Agency [UNHCR]. n.d. "Refugee Protection and Mix Reception arrangements. Reference 2 - UNHCR, Reception Standards for Asylum on October 7, 2023. https://bit.ly/2Qbewq9

Udruženje Atina. 2015. Vodič za procenu najboljeg interesa deteta. Beograd: Udr nasilja nad ženama - Atina. Last Accessed on October 7, 2023. http://socijalnoukljı content/uploads/2016/03/Vodic_za_procenu_najboljeg_interesa_deteta.pdf

UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Memb
of the Child [CRC], CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22 (2017), Joint general comment No. 3
All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 22 (2017) of the Comi
regarding the human rights of children in the context of international migration A
of All Migrant Workers and Members of Their Families and Committee on the Rigl
October 7, 2023. https://www.refworld.org/docid/5a1293a24.html

United Nations General Assembly [UNGA], A/RES/217 (III) A (1948), Universal Decl
Assembly on 10 December 1948

UNHCR. 2005. "General comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied an
01.09.2005. Last Accessed on October 7, 2023. https://www.refworld.org/docid/4

UNHCR. 2013. "General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have hi
(art. 3, para. 1)." 29.05.2013. Last Accessed on October 7, 2023. https://www.refw

UNHCR. 2018. "General Comment No. 4 (2017) on the implementation of article 3
Last Accessed on April 12, 2024. https://www.refworld.org/legal/general/cat/2018/

UNHCR. 2019. "Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee St
1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees." Last
https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2019/en/12388

UNICEF Beograd. 2018. Jačanje porodica iz osetljivih grupa: Pogled na mogućnos
2023. https://www.unicef.org/serbia/media/8221/file/Ja%C4%8Danje%20porodica%2

Ustav Republike Srbije, "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 98/06 i 115/2021

Zakon o azilu, "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 109/2007

Zakon o azilu i privremenoj zaštiti [ZAPZ], "Službeni glasnik Republike Srbije", br

Zakon o državljanstvu Republike Srbije, "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 1

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o strancima, "Službeni glasnik Republike

Zakon o strancima [ZS], "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 24/2018, 31/2019

O članku
jezik rada: engleski
vrsta rada: pregledni članak
DOI: 10.5937/spm97-62135
objavljen u SCIndeksu: 27.11.2025.

Povezani članci
Nema povezanih članak

UDC 321:314.15(497.11)"20"

DOI: 10.5937/spm97-62135

Review article

*Uroš Novaković**

Faculty of Law, University of Belgrade

BEST INTERESTS OF THE MIGRANT CHILDREN IN THE SYSTEM OF ASYLUM IN THE REPUBLIC OF SERBIA**

Abstract

In all the proceedings where the child appears as a party, the principle of the best interests of the child appears as the most general principle through which the child is protected. The following laws regulate the best interests of migrant children in the Republic of Serbia: Family Law, Law on Foreigners, Law on Asylum and Temporary Protection, and Law on Social Protection. One of the problems in practice is that an unaccompanied child, from entering the territory of Serbia until the submission of the asylum application, is assigned different persons as temporary guardians on several occasions. The major problem in the administrative procedure and the realization of the best interests of the child is reflected in the fact that police officers register unaccompanied and separated children and conduct official actions in the asylum procedure without the presence of a temporary guardian. Processing of asylum applications is not a priority, and the speed of decision-making depends on many factors, including the expediency of the acting official of the first instance body. The Asylum Office must take into account the best interests of the child at every stage of the asylum procedure, particularly when deciding on the child's asylum application, and must take into account the opinion of the guardianship authority and the opinion of the child, which is one of the basic elements of the principle of the best interests of the child.

* E-mail: uros.novakovic@ius.bg.ac.rs; ORCID: 0009-0002-9749-7369

** This paper is a result of research within the project of the Faculty of Law of the University of Belgrade for the year 2024 entitled "Problems of creation, interpretation and application of law," sub-topic Rule of Law, democracy and human rights.

ЛОКАЗ БР. 6

РЕЦЕНЗИЈА МОНОГРАФИЈЕ ПРОФ. ДР УРОША НОВАКОВИЋА „ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ И ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД“

Монографија професора др Уроша Новаковића „Пословна способност и право детета на рад“ посвећена је питањима услова за делотворно остваривање права детета на рад и спречавању злоупотреба дечијег рада. У фокусу научне обраде тих питања налазе се, притом, два главна истраживачка проблема: стицање делимичне пословне способности, и посебна (радно)правна заштита малолетника. Реч је, наиме, о делу које пружа увид у еволутивни пут и савремене изазове правног уређивања и организовања дечијег рада, како из угла породичног и општег грађанског права, тако и из угла радног права, и нарочито из угла права људских права, уз критичко преиспитивање међународних стандарда и домаћег законодавства и праксе у овој области.

Будући да је Радно право наша ужа научна област, посебну пажњу у рецензији посветићемо делу монографије у ком се разматрају радноправна заштита детета, и услови и препреке за делотворно остваривање права на рад. Реч је о теми која се налази у самом срцу радног права, будући да је прва законодавна интервенција у области радних односа била усмерена, управо, на утврђивање минималног узраста за заснивање радног односа, док спречавање злоупотреба дечијег рада, нажалост, представља изазов и у XXI веку. Ипак, питање радноправне заштите детета није могуће правилно и потпуно сагледати без увида у одговарајуће институте породичног права и општег грађанског права, као ни без сагледавања ширег друштвеног, економског и политичког контекста. У том смислу, аутору, најпре, треба упутити похвале за избор тако сложене и деликатне теме, нарочито што њени важнији аспекти до сада нису били предмет посебне монографске студије у домаћој литератури, док су научни радови који се баве појединим елементима предметног питања спорадични и по свом обиму недовољни да понуде свеобухватну интердисциплинарну слику о проблемима везаним за дечији рад. Та празнина је у знатној мери попуњена монографијом проф. др У. Новаковића, будући да су у њој размотрена сва важнија питања везана за правно уређивање дечијег рада. То нас радује имајући у виду да је аутор пре више година показао интересовање за један сегмент ове теме – питање сагласности законског заступника за заснивање радног односа с малолетником, ком је посвећен један наш коауторски чланак и један ауторов конференцијски рад – те је у међувремену нашао времена и снаге да се овој теми врати, уз удубљивање у њене друге важне аспекте. У истраживању су, притом, коришћени методи правне и других друштвених наука, посебно нормативни метод, док је аксиолошки метод коришћен за процену меродавних правних норми (као и правних празнина) у светлу социјалне правде и других вредности које се налазе у темељу радног права, као и у светлу потребе да се заштите здравље, безбедност, развој и личност детета, али и његови интереси везани за избор запослења и обезбеђивање најбољег могућег васпитања и образовања.

Основни научни, сазнајни циљ истраживања чији су резултати пред нама је подразумевао то да се, кроз аналитички и критички приступ научној литератури и меродавним изворима права, систематизују досадашња знања и идентификују и осветле важнији истраживачки проблеми у овој области. С тим у вези, аутор аргументовано закључује да се у средишту посебне правне заштите деце налази потреба да се уважи њихова осетљивост, која је последица особених физичких и психичких својстава, а, затим,

RECENZIJA

Rukopis prof. dr Uroša Novakovića s naslovom *Poslovna sposobnost i pravo deteta na rad* predstavlja sveobuhvatno, sistematično i kompetentno monografsko djelo koje doprinosi razumijevanju normativnog, teorijskog, institucionalnog i praktičnog okvira određenih prava djeteta. Autor je pregledno i metodološki uspješno obradio dva veoma aktuelna, pravno zanimljiva i praktično značajna prava djeteta: pravo djeteta da sklapa pravne poslove i pravo djeteta na rad.

Rukopis je strukturisan u dva dijela. U prvom dijelu obrađena je poslovna sposobnost djeteta, sa istorijskog, pozitivnopravnog i uporednopravnog aspekta. Posebno su obrađeni pravni poslovi malađeg maloljetnika i starijeg maloljetnika. Obrađena su pojedinačna normativna rješenja u uporednim zakonodavstvima više evropskih i vanevropskih država. S tim u vezi napravljen je i osvrt na sudsku praksu domaćih sudova i karakteristične odluke ESLJP.

Drugi dio ovog rada posvećen je pravu djeteta na rad. Obrađen je istorijski, pravnoteorijski, zakonodavni i uporednopravni aspekt dječijeg rada. Posebna pažnja posvećena je međunarodnim standardima zaštite prava maloljetnih radnika. Razmatran je i odnos prava djeteta na rad i drugih prava, posebno prava na obrazovanje.

Na kraju je autor dao zaključke sa kritičkim osvrtom na postojeća rješenja i predloge za određenu zakonodavnu reformu nekih pitanja u ovoj materiji. Rad bi bio još potpuniji da je napravljen osvrt na koncept razvojnih sposobnosti djeteta koji promoviše Konvencija o pravima djeteta, kojim se u prvi plan ističu individualne sposobnosti djeteta, a ne njegov uzrast.

Poseban kvalitet ovog rada ogleda se u sveobuhvatnosti prezenitrane materije, korišćenju recentne literature, prikazivanju evolutivnog razvoja prava djeteta da sklapa pravne poslove i prava djeteta na rad, sa stanovišta građanskog, porodičnog i radnog prava. Rad predstavlja značajan stručni i naučni doprinos u obalsti prava djeteta. Pisan je jasnim, razumljivim i pristupačnim stilom, što ga čini pogodnim za sve koji ga budu koristili. On zadovoljava stručne, naučne i metodološke kriterijume za korišćenje u obrazovnom procesu pravnika, a biće od nesumnjive koristi praktičarima, teoretičarima i kreatorima zakonodavne politike pri regulisanju ovih prava *de lege ferenda*. Zbog toga recezent toplo preporučuje izdavaču da ovaj rad objavi.

Prof. dr Radoje Korać

Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore

Dr Miloš Živković,
redovni profesor
Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet

RECENZIJA

rukopisa monografije „Poslovna sposobnost i pravo deteta na rad“
dr Uroša Novakovića

Monografija dr Uroša Novakovića naslovljena „Poslovna sposobnost i pravo deteta na rad“ predstavlja multidisciplinarnu monografsku obradu instituta poslovne sposobnosti, radne sposobnosti i prava deteta na rad, sa ciljem da se kritički razmotre savremene tendencije razvoja ovih instituta i zauzme stav o načinu i pravcima razvoja ovih instituta u pravu Republike Srbije.

Rukopis monografije ima oko 830.000 karaktera (sa razmacima), odnosno oko 260 stranica teksta u MS Word-u. Monografija je podeljena na dva velika dela – deo o poslovnoj sposobnosti, obima oko 120 stranica, i deo o pravu deteta na rad, obima oko 90 stranica teksta, uz zaključna razmatranja i dodatak koji sadrži tabelarne prikaze podataka o zapošljavanju maloletnika u periodu od poslednjih pet godina. Tekst je pisan jasnim i razumljivim stilom, uz upotrebu metoda koji su uobičajeni za pisanje ove vrste naučnih dela u oblasti prava.

Najveći izazov za autora ove monografije bio je da ukomponuje i uobliči kao jedinstveno istraživanje proučavanje instituta koji, *stricto sensu*, pripadaju različitim pravnim granama: pravu lica, koje se, prema pandektnoj podeli, izučava u okviru opšteg dela građanskog prava (poslovna sposobnost), i instituta koji pripada prevashodno radnom pravu (pravo na rad), ujedno uz sagledavanje oba instituta iz ugla prava deteta/maloletnika, što monografiji daje i odlučujući porodično-pravni pečat. Iako bi se moglo raspravljati o tome koji je od ovih aspekata ostvaren manje a koji više uspešno, valja primetiti da je autor uspeo da postigne uglavnom uravnotežen pristup. Drugim rečima, Novaković je uspešno izbalansirao i ukomponovao tekst u jedinstvenu celinu, koju „vezuje“ porodično-pravna vizura i u njoj prožimajući „najbolji interes deteta“ kao jedna od vrhovnih vrednosti te grane prava. Zbog toga tekst uistinu predstavlja monografiju, odnosno jedinstvenu celinu, koju prožima ista ideja autora i njeno dosledno sprovođenje.

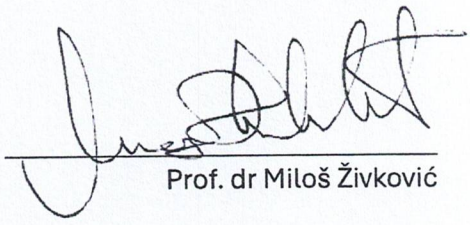
Još jedan kvalitet ove monografije, kad je o izučavanju poslovne sposobnosti reč, jeste to što ovom institutu pristupa integralno, ne samo kroz prizmu posebnih delova građanskog prava u kojima je uređen i u kojima nalazi svoju praktičnu primenu. Širok uporedno-pravni zahvat, metodološki izveden u tradiciji koja decenijama preovlađuje u monografijama koje izdaje Institut za uporedno pravo, obezbeđuje veliki broj podataka o stanju uporednog prava, ali i o idejama vodiljama koje presudno uobličavaju institut poslovne sposobnosti maloletnika s početka 21. veka. S druge strane, domaće pravo predstavljeno je ne samo kroz analizu postojeće doktrine, već i kroz obimno i iscrpno predstavljanje i analizu sudske prakse, što monografiji daje dodatni kvalitet. Ako se tome doda činjenica da, sem udžbeničke i obrade u člancima, poslovna sposobnost jako dugo nije bila predmet monografske obrade, može se reći da je posredi delo koje nadomešćuje dugogodišnju prazninu u građanskopravnoj literaturi, u najmanju ruku kad je o poslovnoj sposobnosti reč.

Najposle valja istaći da je autor prepoznao sve savremene dileme u pogledu obrađivanih instituta i jasno istakao postojeće trendove, koji su često ideološki inspirisani i neretko daju prednost nekoj vrsti ideologizovanog nastojanja naspram pravnoj, ekonomskoj i socijalnoj realnosti. Ove trendove Novaković, međutim, kritički promišlja i, jasno iznoseći svoje stavove i argumentaciju, prihvata samo ono što smatra izvodljivim i moguće korisnim, dok ono što smatra za čisto

ideološke konstrukcije neskriveno odbacuje i smatra ne samo nekorisnim, već potencijalno i veoma štetnim po interese deteta. Drugim rečima, Novaković je prepoznao aktuelne dileme u vezi sa istraživanim pravnim institutima i jasno je i argumentovano izneo svoja opredeljenja s njima u vezi. Iako se možda ne mogu složiti sa svim stavovima koje brani Novaković, kao recenzent sam dužan da primetim i pozitivno vrednujem jasno iskazivanje stavova i argumentacije autora, koje svedoči o tome da je kao naučnik u oblasti građanskog prava zaista sazreo i stekao puno naučno samopouzdanje i kritičnost.

Monografija „Poslovna sposobnost i pravo deteta na rad" je koristan i zanimljiv naučni rad koji popunjava dugogodišnju prazninu u domaćoj građanko-, a prevashodno porodično-pravnoj literaturi. Mnoštvo podataka i uvida koje nudi svakako će poslužiti kao inspiracija autoru monografije i drugim autorima da nastave da se produbljeno bave istraživanim pravnim institutima. Njeni kvaliteti, od kojih su gore istaknuti samo oni najznačajniji, svakako preporučuju ovaj tekst za objavljivanje, što kao recenzent iskreno i bez zadrške podržavam, te PREPORUČUJEM da ova monografija bude objavljena.

U Beogradu, novembra 2025. godine.

Prof. dr Miloš Živković

RECENZIJA

Monografija „Poslovna sposobnost i pravo deteta na rad“ autora prof. dr Uroša Novakovića je izuzetna naučna studija i redak „pionirski“ poduhvat u pravnoj nauci. U monografiji je autor uspeo da „filigranski“ poveže tri oblasti prava: porodično pravo, opšti deo građanskog prava i radno pravo. Do sada ova važna tema nije obrađena na tako originalan i multidisciplinaran način. Takvog dela nema u domaćoj i stranoj stručnoj pravnoj literaturi, ni po sadržaju ni po obimu.

Po svom sadržaju, ova monografija predstavlja sveobuhvatnu, analitičku i dubinsku analizu poslovne sposobnosti i prava deteta na rad. Ona predstavlja spoj teorije i prakse. Obuhvata istorijske, sociološke, teorijske, pozitivnopravne i uporednopravne aspekte poslovne sposobnosti deteta i prava deteta na rad. Autor je posebnu pažnju posvetio i sudskoj praksi u vezi sa zaključivanjem ugovora maloletnika.

Monografija je napisana lepim pravnim jezikom. Autor, sa zavidnim akademskim veštinama pisanja, iznosi svoje nalaze i mišljenja na jasan i razumljiv način. Pri tome, daje odgovarajuća detaljna objašnjenja, držeći pažnju čitaoca do poslednje stranice monografije.

Ova monografija je značajna za pravnu nauku i za zakonodavca, jer pravi enciklopedijskU uporednopravnU analizu pitanja koja se obrađuju. Retke su ovakve naučne studije u kojima dominira primena uporedne metode uz prikazivanje „kolosalnog“ broja zakonskih rešenja iz različitih zakonodavstava iz celog sveta. Autorova istraživačka priroda ne može ostati nezapažena.

U pisanju je korišćen širok fond relevantne stručne literature, što je autoru omogućilo da temeljno prodre *in medias res* u probleme kojima se monografija bavi. Na osnovu analize izvršene sa različitih aspekata, autor daje svoje polivalentne uvide u istraživano pitanje, što radu daje posebnu vrednost.

U knjizi je autor uspeo da ostvari postavljene ciljeve – sa teorijskog i pravnog stanovišta da osvetli važnu oblast prava, kako iz perspektive deteta, tako i iz perspektive roditelja, države i poslodavaca. U potrazi za boljim rešenjima, u najboljem interesu deteta, bogatstvo znanja koje je preneo autor ove knjige, iskreno se nadam da će biti od velike koristi studentima, akademskoj feli, praktičarima i zakonodavcima.

Autor je uložio mnogo naučnog rada, dragocenog vremena posvećenog istraživanju. U uslovima savremenog života i veštačke inteligencije, kada se stručne knjige sve manje pišu, a još manje čitaju, autor nam vraća nadu u pravnu nauku. Da još uvek postoje naučnici koji svojim entuzijazmom prkose vremenu i radu i stvaraju u interesu opšteg dobra, čovečanstva i pravne nauke.

Vivat scientia et folresceat mundus!

Skoplje, 20.11.2025.

Prof. dr Angel Ristov
Redovni profesor Pravnog fakultet Iustinianus Primus
Skopje

Доказ бр. 8 и 9

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
И ЗАДУЖБИНА ВЕСЕЛИНА ЛУЧИЋА

додељују

НАГРАДУ ВЕСЕЛИНА ЛУЧИЋА

за најбоље научно остварење појединца

др УРОШУ НОВАКОВИЋУ
доценту Правног факултета
Универзитета у Београду

за рад:
Пресељење детета и родитеља који врши родитељско право – Relocation случајеви

УПРАВИТЕЉ ЗАДУЖБИНЕ
Гордана Илић Попов

ЗАДУЖБИНА ВЕСЕЛИНА ЛУЧИЋА
* ЗАДУЖБИНОМ ВЕСЕЛИНА ЛУЧИЋА БЕОГРАД *
* БЕОГРАД, Студентски трг 1 *

РЕКТОРКА
Иванка Поповић

У Београду, 2021. године

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
KATEDRA ZA OBITELJSKO PRAVO
PROF. DR. SC. IRENA MAJSTOROVIĆ
E-mail: irena.majstorovic@pravo.hr

Zagreb, 29. lipnja 2020.

Predmet: Recenzija rukopisa doc. dr. sc. Uroša Novakovića pod naslovom

„Preseljenje deteta i roditelja koji vrši roditeljsko pravo – *relocation* slučajevi"

Tema rukopisa podnesenog na recenziju odlično je odabrana, aktualna je i s obzirom na sve veću mobilnost građana protekom vremena će na važnosti još i dobivati. Rukopis je podijeljen u tri ključne cjeline. U prvoj se sustavno analiziraju teorijske koncepcije preseljenja, pri čemu autor potvrđuje odlično poznavanje ne samo obiteljskog prava nego osobito teorija o pravima djece, što radu daje dodatnu vrijednost. Autor u svojim razmišljanjima polazi od pravne norme, no ne zaboravlja raznolikost situacija koje mogu nastati u praksi, te rješenju spornih pitanja pristupa razumno i time pridonosi otklanjanju dvojbi koje se pojavljuju u djelovanjima sudova odnosno centara za socijalnu skrb. Razmatrajući razloge roditelja za preseljenje, autor stavlja interes djeteta u prvi plan, ali pritom ne zanemaruje legitimne interese roditelja. Jedna od važnijih poruka ovoga rada jest da interese članova obitelji treba, koliko je moguće, staviti u ravnotežu.

Iznimno vrijednim držim promišljanja autora o nužnosti davanja mogućnosti djetetu da, ovisno o dobi i zrelosti, izrazi mišljenje o stvarima koje ga se tiču, što svakako predstavlja poticaj praksi koja saslušavanju djece, općenito govoreći, nije sklona. Jednako vrijedi za pitanja održavanja osobnih odnosa djece i odvojenog roditelja, kao i zalaganje za što kvalitetnije uređenje pitanja uzdržavanja. Prvome je dijelu pridodana i analiza komparativnopravnih sustava, što uvijek predstavlja podlogu za daljnja promišljanja te, u ovom slučaju, potvrdu autorovih teza.

U drugome se dijelu rukopisa razmatraju tri pitanja: preseljenje djeteta u inozemstvo, promjena prebivališta djeteta unutar države i putovanje djeteta u inozemstvo u praksi srpskih sudova. Analiza sudske prakse je temeljita, a iznimnom vrijednošću smatram osvrt autora na svaki pojedini predmet. Time ovaj dio uz pragmatični aspekt stječe, na neki način, i didaktički, što je osobito važno u ovako osjetljivim pitanjima o kojima uvijek manjka sustavne edukacije praktičara.

Zaključna razmatranja donose sumirane spoznaje koje je autor sustavno izlagao u prethodnim dijelovima rada, a sada su dodatno strukturirane i ponovljene na jasan i pregledan način.

Sam rukopis napisan je na 272 stranice, od čega je temeljni tekst napisan na 254 stranice. Istome je pridodana standardna oprema, tj. sadržaj, popis literature, popis propisa te u radu korištenih sudskih odluka. Tekst je obogaćen 521 bilješkom ispod teksta, kao i tabličnim prikazom presuda o preseljenju.

Predloženo djelo predstavlja važan izvor daljnjih proučavanja ove teme. Rukopis je namijenjen kako znanstvenicima u području obiteljskog prava, tako i studentima pravnih fakulteta kojima će predstavljati dragocjen izvor podataka i spoznaja o ovoj aktualnoj temi. Dodatna je vrijednost djela da je uz akademsku zajednicu u širem smislu namijenjeno i praktičarima – ponajprije sucima, odvjetnicima i djelatnicima centara za socijalnu skrb, koji će na mnoge svoje dvojbe u ovome rukopisu naći argumentirane odgovore.

Djelo je napisano sukladno visokim standardima znanstvenog i stručnog akademskog pisanja, uz puno uvažavanje međuprožimanja prava i društva te nudi rješenja za ključna pitanja koja se postavljaju vezano uz, nerijetko izazovnu, primjenu obiteljskopravnoga propisa, a usto nudi i projekciju budućega razvoja obiteljskoga prava.

Literatura korištena u radu je bogata, recentna i relevantna. Popis literature samo potvrđuje temeljitost autorova pristupa koja je vidljiva u svim dijelovima rada.

Djelo je pisano vrlo preglednim i jasnim stilom. Osobitom vrijednošću s time u vezi držim argumentirani osvrt, između ostalog, upravo na terminologiju *de lege lata* te davanje prijedloga *de lege ferenda*. Naime, na taj se način dodatno potiče kritičko promišljanje o propisima na snazi te osnažuje prospektivno sagledanje važnih obiteljskopravnih pitanja.

Na temelju gore navedenoga, uvjerenja sam da **predloženo djelo predstavlja bitan doprinos obiteljskopravnoj znanosti te da će biti ne samo značajna literatura studentima koji izučavaju obiteljsko pravo na pravnim fakultetima, nego i vrijedna pomoć praktičarima – sucima, odvjetnicima i djelatnicima centara za socijalnu skrb u obavljanju njihove odgovorne funkcije. Stoga toplo preporučam da se predloženo djelo prihvati i objavi.**

Irena Majstorović

RECENZIJA

Rukopis dr Uroša Novakovića s naslovom *Preseljenje deteta i roditelja koji vrši roditeljsko pravo – relocation slučajevi* je obuhvatno, kompetentno monografsko djelo nastalo ukrštanjem recentnih teorijskih stavova, uporednog prava, sudske prakse, pozitivnog zakonodavstva i komparativnih rješenja. Sistematično, pregledno i metodološki uspješno autor je obradio jedno veoma aktuelno, pravno zanimljivo i praktično značajno porodičnopravno pitanje. Posebnu vrijednost ove monografije čini analiza sudske prakse u Srbiji i prakse Evropskog suda za ljudska prava.

Na 270 strana obrađena je torijska koncepcija preseljenja djeteta i roditelja koji vrši roditeljsko pravo (pretpostavke, razlozi i uporednopravni pristup), kao i analiza prakse redovnih sudova u vezi sa preseljenjem djeteta u inostranu državu i promjenom prebivališta djeteta unutar države. Teorijski doprinos ove monografije ogleda se u doktrinarnom proširivanju, produbljivanju i uobličavanju osnovnog principa najboljeg interesa, vršenja roditeljskog prava i prava roditelja na kontakt u *relocation* slučajevima, naročito poslije razvoda braka roditelja. Praktični doprinos ovoga rada ogleda se u edukativnom značaju rezultata koji će pomoći praktičarima da brže, lakše i kvalitetnije otklanjaju nejasnoće, nedoumice i nedorečenosti na koje nailaze u svakodnevnoj implementaciji zakona.

Rad dr Uroša Novakovića zadovoljava stručne, naučne, pedagoške i metodološke kriterijume za korišćenje u obrazovnom procesu pravnika, a biće od nesumnjive koristi i pravnicima praktičarima. Zbog toga ovaj tekst u potpunosti zaslužuje da bude objavljen, pa ga recezent toplo preporučuje izdavaču, kao stimulativno i kreativno štivo koje će naći čitaoce među studentima prava i pravnicima praktičarima.

Prof. dr Radoje Korać
Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore

RECENZIJA

MONOGRAFIJE

PRESELJENJE DETETA I RODITELJA KOJI VRŠI RODITELJSKO PRAVO - RELOCATION SLUČAJEVI

Autor Uroš Novaković

Problem na koji se odnosi monografija Preseljenje deteta i roditelja koji vrši roditeljsko pravo - Relocation slučajevi od Uroša Novakovića je izuzetno značajan i aktuelan u svim evropskim zemljama, imajući u vidu da se u zadnjih nekoliko decenija dramatično povećao broj razvedenih brakova (u zemljama EU je prošle godine bilo skljućeno 2,200,000 brakova, a bilo je 1,000,000 razvoda), a u isto vreme se povećava i broj prekinutih vanbračnih zajednica (ovo je posebno značajno, jer se oko 42% dece u zemljama EU rađa izvan braka). Preseljenje jednog roditelja, koji vrši roditeljsko pravo, ima velik značaj na vršenje roditeljskog prava, kao i na kontakt drugog roditelja sa detetom, posebno ako se roditelj i dete sele u drugu državu. Imajući u vidu da ogroman broj sociooloških istraživanja pokazuje da od svih faktora, upravo delimični ili potpuni prekid kontakta jednog roditelja sa detetom nakon razvoda braka ili rastanka roditelja ima najveći negativni uticaj na psihosocijalni razvoj deteta, tema koja obrađuje Uroš Novaković ima posebni značaj za decu i njihova prava i interese u svim savremenim evropskim društvima.

Monografija ima 293 stranice teksta i ima ukupno 538 fusnota. Literatura kojom se služio autor prilikom izrade ove monografije je izuzetno bogata i aktuelna, imajući u vidu da se u monografiji citiraju svi značajniji autori koji su objavljivali knjige i radove povezane sa

ispitati korisnost preseljenja pre svega iz aspekta najboljeg interesa deteta, a zatim iz ugla roditelja koji ne vrši roditeljsko pravo i na kraju iz ugla drugog roditelja. On posebno ističe da je interes deteta presudan i da treba sačuvati kontakt deteta sa oba roditelja, što je veoma teško ako dođe do preseljavanje deteta, posebno u inostranstvo. U tom kontekstu autor smatra da ako postoji veoma razvijena i čvrsta veza između deteta i roditelja koji ne vrši roditeljsko pravo, a preseljavanje bi dovelo do prestanak ili znatno umanjivanje tog odnosa, sud ne bi trebao dozvoliti preseljavanje. Kada se imaju u vidu razlozi zbog kojih jedan roditelj, koji vrši roditeljsko pravo traži preseljenje, autor navodi da postoje opravdani razlozi (nov brak, novo zaposlenje ili neki interes deteta) kao i razlozi koji nisu opravdani (promena životnog stila, sopstvenog obrazovanja ili drugih, isključivo ličnih razloga) i zbog kojih ne bi trebalo odobriti preseljavanje. Sa druge strane, protivljenje drugog roditelja preseljavanju je legitimno ako je glavni uzrok tome želja da se održe intenzivni kontakti sa detetom ili stav da je preseljavanje protivno najboljem interesu deteta. Osim toga, ako roditelji zajednički vrše roditeljsko pravo nakon razvoda, autor smatra da ne bi bilo u interesu deteta da se dozvoli preseljavanje, iako je to potrebno utvrditi u svakom konkretnom slučaju.

Monografija Preseljenje deteta i roditelja koji vrši roditeljsko pravo - Relocation slučajevi od Uroša Novakovića je temeljna studija jednog izuzetno aktuelnog pitanja koje je tesno povezano sa pravima i interesima velikog broja dece u savremenim društvima. Knjiga je pisana na jasnom i preciznom pravničkom jeziku, ona je akademska, sveobuhvatna i multidisciplinarna, zbog čega smatramo da će ona u velikoj meri doprineti proučavanju problema preseljavanja u evropskim porodičnopravnim sistemima i savremenim društvima, pre svega imajući u vidu najbolji interes deteta. Zbog toga smatramo da će objavljivanje ove knjige biti dragocen doprinos u proučavanju i pravnom regulisanju problema relokacije dece ne samo u Srbiji, već i u regionu i

Subject: predlog
From: Marija Draškić <maja@ius.bg.ac.rs>
Date: Fri, June 12, 2020 2:26 pm
To: uros.novakovic@ius.bg.ac.rs
Priority: Normal
Options: View Full Header | View Printable Version | Download this as a file | View as HTML

ONOME KOME MOZE KORISTITI

Predlzem da se objavi knjiga docenta dr Urosa Novakovica ПРЕСЕЉЕЊЕ ДЕТЕТА И РОДИТЕЉА КОЈИ ВРШИ РОДИТЕЉСКО ПРАВО – RELOCATION СЛУЧАЈЕВИ.

Marija Draskic

Prof. dr Marija Draškić

Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu

Bulevar kralja Aleksandra 67

11000 Beograd

+381 11 3027 664

+381 63 25 50 60

****

Доказ бр. 11

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
ПРИМЉЕНО: 21. IV 2026
Орг. јед. | 02 | 182/16

Универзитет у Београду

Правни факултет

Поштовани декане,

Обраћам Вам се овим путем да Вас обавестим да сам био изван земље дана 30.3.2026. године, у време одржавања седница ННВ и ИВ. Како је тада на дневном реду био и избор проф. др Уроша Новаковића у звање редовног професора, након разматрања извештаја Комисије, као и каснијих дописа, без сумње налазим да су испуњени сви законски услови за избор у звање редовног професора, те бих гласао ЗА. Ово Вам пишем с обзиром на то да, према члану 19. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, након подношења жалбе кандидата, у поступку избора декан "може" ставити на гласање поновно изјашњење о жалбеним захтеву проф. др Уроша Новаковића, а имајући у виду да многи чланови ИВ нису били присутни током гласања.

С поштовањем,

проф. др Бранко Ракић

Београд, 20.4.2026. године